Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 238. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 12-го ЛИСТОПАДА 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 12, 1980 No. 238. VOL. LXXXVII.

ВІДБУЛОСЯ ВІДКРИТТЯ КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВЧИХ СТУДІЙ В ТОРОНТО

Торонто, Онт. (В. Болюбаш). — У середу, 22-го жовтня ц. р. відбулося офіційне відкриття першої в Канаді Катедри Українських Студій при Торонтонському університеті. Урочисте відкриття довершив декан факультету гуманістичних наук А. Кругер. У своєму слові декан виявив радість, що Торонтонський університет стане одним із провідних осередків украінознавчих студій у світі та привітав президента університету д-ра Дж. М. Гема, деканів, професорів та численно зібраних слухачів /понад 400осіб/. Згодом д-р Кругер представив директора проф. д-ра Павла Маґочого, представив його поважне досягнення на полі історичної науки. Водночас декан згадав про те, що молодий науковець працює над тритомовою історією Галичини. На інавґурацію приїхав спеціяльно запрошений академік Омелян Пріцак з Гарвардського університету. Декан покликав його до слова, бо проф. О. Пріцак є духовим батьком голови Торонтонської катедри. Гість додатньо висловився про талант і працьовитість проф. П. Маґочого і водночраз висловив радість, що при цьому університеті постала друга з черги катедра українських студій у вільному світі.

При цій нагоді д-р О. Пріцак ствердив, що історіознавчу науку про Східню Европу викладають на Північно-американському континенті за одномірною моделлю імперіяльних концепцій Росії та закликав істориків вивчати і підходити до предмету історії Сходу Европи з різновидної плюралістичної перспективи.

Д-р П. Маґочі започаткував інавґураційну лекцію ствердженням, що ідеї великої Французької Революції внесли основні зміни у сфері політичного, соціяльного і культурного світосприймання, відлуння якого переживаємо до цієї пори. Одним із сильніших соціяльних феноменів динаміки цього процесу — це явище націоналізму. Тому, що цьому поняттю надається різне значеннєве визначення відповідно до політичних і ідеологічних мотивів народу, прелеґент підійшов до цього терміну з погляду феноменологічної психології.

На погляд цієї ділянки філософських знань — усе те, що людина сприймає і відображує; усе те, що переживає, відчуває і думає; усе те, що людину охоплює як акти свідомости. сприймальности і внутрішньої цілеспрямованости — все це належить до автентичного буття людини. Таким чином феноменологія націоналізму переживається людиною як сукупність громадських, історичних, культурних, релігійних та ідеологічних даностей у сузір'ї соціяльної спадковости. Прелеґент заступає погляд, що „Усі національні ідеології основуються на принципі подільности людськости на національності, та що властивий геній національности узмістовлюється в її культурі. Збереження національности і її культури становить найзагальнішу властивість людськости. XX сторіччя — це епоха становлення багатьох держав, а ще більше — національностей. За останніх 35 років число держав, що стали членами Об'єднаних Націй, збільшилось до 114, а кількість національностей примножилась ще більше. Правдою є, що багато з них не здобули ще політичної незалежности. Ставши перед такою дійсністю, провід тих н: энальностей в минулому шукав виходу в позаполітичній площині і шукає його тепер, щоб зберегти свої національні культури. Освіта стала найважливішим засобом у цих зусиллях. Молоде покоління засвоює знання мови, літератури й історії та посередньо чи безпосередньо переймає ширшу скалю символів та передає їх наступному поколінні, щоб таким чином запевнити збереження національної культури. Освіта і високошкільна освіта традиційно служить народові як засіб самооборони і як засіб збереження національности без політичної незалежности.

Дивлячись з цієї перспективи, націоналізм бездержавних народів і роля, яку він здійснює у збереженні національних культур, є позитивним явищем. „Моя позиція щодо націоналізму — проста", — сказав прелеґент. „Національні культури існують, вони існували в минулому, і немає познаки, що вони не будуть існувати в майбутньому", — продовжував лектор.

Як бездержавний народ, українці протягом XIX ст. безперервно змагалися до заснування системи первинної, гімназійної й університетської освіти, щоб зберегти історичну пам'ять і вихо-

(Закінчення на стор. 4)

Відбулися два засідання в справі XIII Конґресу

Ню Йорк, Н. Й. /Л. В./. — В середу, 22-го жовтня, та в середу, 29-го жовтня, тут, в Українському Народному Домі, відбулися засідання 17-ти організацій, членів Українського Конґресового Комітету Америки, які уважали за необхідне не брати участи в прикінцевих нарадах XIII Конґресу Українців Америки у Филядельфії, коли вони побачили, що цей Конґрес перевів зміни незгідні зі статутом.

Перше засідання відбулося тиждень після Конґресу з огляду на бажання української громади в ЗСА знати об'єктивну правду про все те, що сталося на XIII Конґресі. В засіданні брали участь представники таких організацій: Братство УСС, Братство I-ої Української Дивізії УНА, Українсько-американські ветерани, Пласт, ОДВУ, ОПВБУ, СУЖА, АУА, Українська Селянська Партія, УВФонд, УЗХ, Об'єднання колишніх Вояків УПА, СВУР, Рада Прихильників УНРеспубліки і ДОБРУС.

Було обговорено кроки, що їх повинна зробити українська громада в ЗСА для направи ситуації, яка витворилася на згаданому Конґресі. Представники висловили багато думок та визначили напрямні для майбутньої діяльности зацікавлених оздоровленням в УККА організацій. Вирішено зібратися через тиждень для уточнення деяких питань, які вимагали певного часу для остаточного узгіднення поміж членами цього зібрання.

Таке друге зібрання відбулося, як згадано, в середу, 29-го жовтня. Присутніх було 26 осіб, які репрезентували 17 організацій. Головувала на зборах Христина Навроцька, секретарював Дам'ян Ліщинський. У жвавих обговореннях пекучих справ і останніх подій на форумі УККА брали участь всі присутні, винісши кілька ухвал. П'ять осіб з „Ад гок комітету": д-р Богдан Шебунчак, д-р Роман Барановський, Євген Стахів, Роман Данилюк і Юрій Нагорний, вестимуть працю до ширших зборів, назначених на 22-ге листопада також тут, в Ню Йорку, в УНДомі, на 6:30 годину вечора. У міжчасі має появитися спільна заява-комунікат від всіх тих організацій, які вийшли з нарад XIII Конґресу, й тих які той крок підтримують.

Польські лідери перестерігають перед страйком

Варшава, Польща. — Польські провідники, на чолі з новим першим секретарем Комуністичної партії Станіславом Канею і прем'єр-міністром Юзефом Піньковским, перестерегли незалежну профспілку робітників „Солідарносьць" перед страйком, заповідженим на наступний теждень, якщо окружний і Найвищий Суд у Варшаві не затвердить нового статуту профспілки і домагатиметься, як досі, зміни та визнання провідної ролі Комуністичної партії в житті країни.

Голова вільної профспілки Лех Валєса і провідний діяч робітничого руху Анджей Ґвязда, а також інші речники цієї першої незалежної профспілки в комуністичному світі заявили, що можливість страйку все ще існує, не зважаючи на переведені розмови у Варшаві між робітниками і прем'єр-міністром Піньковским, де було виразно сказано, що нова профспілка не може робити ніяких концесій для уряду, якщо за це вона не одержує нічого. А. Ґвязда вияснив, що речники профспілки виразно і недвозначно заявили, що „Солідарносьць" ніколи не перетвориться на політичну партію і не буде активно виступати проти політики Комуністичної партії, якщо ця політика не заторкуватиме інтересів робітництва. Ця, на його думку, велика концесія повинна бути вистарчальною для уряду який не здає позицій і все що домагається визнання провідної ролі Компартії в житті польського народу.

Провідні члени профспілки побоюються, що коли навіть з ініціятиви прем'єра Піньковского відбудеться засідання Найвищого Суду для обміркування вимог робітництва, то все таки існує можливість підступу уряду з метою розірвати ланцюг солідарної постави діячів профспілки. На це вказує багато потягнень Варшави і існуюча пересторога, що її подав до публічного відома правний дорадник прем'єра Зиґмунд Рибіцкі, який заявив, що поновний страйк уряд розглядатиме як „підривання економіки Польщі і дію проти інтересів держави". Ця заява, — сказав Ґвязда, — вказує на можливість зовнішньої, а краще совєтської інтервенції у випадку загострення конфлікту між урядом і робітництвом. Рибіцкі, повторяючи раніші вимоги інших членів партії і уряду, також домагався зміни статуту профспілки і визнання провідної ролі Компартії. „Цієї засадничої справи не можна нехтувати, — заявив Рибіцкі, — бо це є принципова справа не тільки Польщі, але також інших комуністичних держав".

Профспілка натомість заявила, що запляноваиий страйк таки відбудеться, ланцюговим способом, якщо вимоги робітничої спілки не будуть узгляднені. Страйк спочатку розпічнеться у Ґданську і Варшаві, за два дні в Кракові і Катовіцах, а потім і в інших, зокрема індустріяльних місцевостях.

(Закінчення на стор. [illegible])

В Америці

РОНАЛД РЕҐЕН УЖЕ РОЗПОЧАВ ПЕРШІ КРОКИ в напрямі перебрання влади в Білому Домі, однак під час своєї першої пресової конференції він обстоював на тому, що він не „буде вмішуватися" у такого роду справи, як переговори з Іраном в справі закладників, тому що Джіммі Картер, „ще далі є Президентом". Президент-елект найменував Вілліяма Кейсі, колишнього голову Комісії безпеки і зв'язків, на голову комісії, яка займатиметься перебранням влади.

У СЕНАТІ ВЖЕ ПОДАНО ДО ВІДОМА ПРО напрямні нових республіканських лідерів; деякі з них йдуть в розріз з обіцянками Р. Реґена. Сенатор Боб Дол, який правдоподібно в січні очолить Комісію фінансів, вважає, що пропозиція Р. Реґена знизити податки на десять відсотків річно на протязі трьох років може спричинити зріст інфляції. Сенатор Стром Тирмонд, наступний голова Комісії судівництва, заплянував назначити на становища федеральних суддів, які є проти абортів.

ВЕЛИКОЇ ВТРАТИ ЗАЗНАЛИ В ДЕНЬ ВИБОРІВ на Президента оборонці прав жінок. Консервативні республіканці зайняли місця деяких промінентних оборонців прав жінок в Конґресі і стейтових леґіслятурах. Становища багатьох з них замінили особи, які є в опозиції до жіночих пріоритетів.

ДВОХ КОЛИШНІХ УРЯДОВЦІВ ФБІ, В. МАРКА Фелта і Едварда С. Міллера, засуджено за змову у зламанні конституційних прав американських громадян. Вони доручили державним аґентам потайки вламуватися до домів і без ніякого офіційного розпорядження шукати за осібняками, що їх підозрівають в підкиненні бомб в 1972 і 1973 роках. Після вісьми годин нарад федеральний суддя проголосив присуд проти обвинувачених. Оборонці підсудних заявили, що вони плянують внести до суду апеляції.

МІСЬКА УПРАВА АТЛАНТИ, ДЖОРДЖІЯ, проголосила, що в допомогу слідству досі ще нерозкритого злочину — вбивства 11-ох негритянських дітей і зникнення чотирьох, прибуде поліція із інших міст Америки. На місце злочину приїде п'ять видатних детективів, спеціялістів у викриванні вбивств і два аґенти з ФБІ, які постараються допомогти знайти розв'язку цього злочину, який глибоко затурбував мешканців цього міста.

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ СЕНАТОР АЛЬФОНС М. Д'Амато, щоб „заключити перемир'я" з демократами Ню Йорку виявив бажання співпрацювати з демократичною адміністрацією цього міста, як також у Боффало, Н. Й. Сенатор-елект заявив, що він є проти скасування суспільних допомогових програм. Вміжчасі кандидат на сенатора, демократ Елізабет Голцман признала виграну у виборах сенаторові А.М.Д'Амато, заявляючи, що нею вимагане перерахування голосів не змінить кінцевого висліду.

ЗНАВЦІ ВИБОРІВ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ повінь кандидатів від малих, „третіх", партій на президента в усіх майбутніх виборах, які досі були „тримані в шорах" законами двопартійної системи по більшості стейтів. Виборча кампанія Джона Андерсона, хоч яка безплідна остаточним успіхом, проте вона звалила всі загати — залишки законів по різних стейтах, які забороняли кандидатам поза двома в американській політиці найбільшими партіями ставити своїх кандидатів на виборчий бальот.

У світі

ІРАНСЬКИЙ УРЯД ПРАВДОПОДІБНО ДЕЩО сповільнив процес звільнення американських закладників від часу президентських виборів і перемоги Роналда Реґена. Численні політичні спостерігачі кажуть, що в Теграні панує розгубленість, бо ані аятолла Хомейні, ані покликаний ним уряд і парлямент не знають, на яку стати. Деякі іранські лідери заявляють, що ситуація дещо змінилася і тепер забере кілька місяців часу, щоб справу звільнення закладників знову оживити у переговорах з новим урядом у Вашінґтоні. В Теграні мабуть не потрактували поважно заяви діючого і новообраного президентів, тобто Джіммі Картера і Роналда Реґена, що теперішній уряд має повну підтримку Республіканської партії у переговорах з іранцями і, що справа звільнення американських дипломатів та працівників амбасади, які перебувають від 4-го листопада 1979 року у фактичному ув'язненні, є першочерговою справою і висліди виборів не повинні стати перешкодою у їхньому звільненні.

ІРАНСЬКІ ЧИННИКИ ПРИЗНАЛИСЯ, що вони захопивши під Абаданом міністра нафтової продукції в іранському уряді мусіли перевести його на лікування до шпиталю, бо міністер був тяжко поранений і треба було рятувати його життя. Під Абаданом все ще проходять тяжкі бої між іракськими і іранськими військами. Ірак хоче за взяку ціну захопити місто, яке є центром нафтової продукції Ірану, щоб тим самим послабити спротив іранців. Іранська сторона натомість твердить, що іранська армія повністю контролює доступ до міста і немає загрози для самого Амбадану.

ДЕЯКІ ВПЛИВОВІ ДИПЛОМАТИ В ОБ'ЄДНАНИХ Націях домагаються від генерального секретаря Курта Вальдгайма, щоб він покликав до життя провірочну комісію, яка зайнялася б справою перекупства, яке дуже поширилось в останньому часі у цій міжнародній організації. На думку цих дипломатів деякі арабські держави використовують свої багатства для „закупівлі" за гроші ключевих позицій в ОН. Вальдгайм, який покищо не має жадної документації в тій справі і тому не може розпочати формального слідства, попросив заступника генерального секретаря і відповідального за підбір персоналу, перевірити закиди, але здержатись від коментарів і повідомлень в пресі.

ЮВІЛЕЙ ПРАВОСЛАВНОЇ ПАРАФІЇ

Аддісон, Ілл. — Українська православна парафія св. Андрія влаштовує тут в суботу, 15-го листопада ц.р., ювілейний бенкет з нагоди відзначення 10-ліття парафії. Імпреза відбудеться в Нордік Гілле кантрі клаб, Нордік ровд, Ітаска, Ілл. Коктейль о год. 6:30; бенкет з мистецькою програмою о год. 7:30 вечора. Опісля забава під звуки оркестри М. Козленка. Квитки треба замовляти телефонуючи на числа: 541-1088 і 852-5802.

БЕНКЕТ У ДЕНВЕРІ ПРОЙШОВ З ПОВНИМ УСПІХОМ

Знимка Комітету Бабин Яр Парк і гостей (зліва): д-р Аскольд Мосійчук, Іван Малькут, Данило Желем, Лері Борґер, представник міста міста Денверу; Іван Стебельський, Джозеф Чіянчо, директор парків міста Денверу, Гелен Ґінсбурґ, голова жидівської Фундації Бабин Яр Парк і Юрій Мошинський.

Денвер, Коло. (І. Стебельський). — Заходами Управи Відділу УККА і Комітету Бабин Яр Парк дня 18-го жовтня, тут в Маріот готелі відбувся взірцево влаштований святочний бенкет, присвячений зібранню місцевих фондів на Бабин Яр Парк у Денвері.

Це був один із кращих наших бенкетів і він увінчався повним успіхом. У ньому взяло участь 150 осіб, членів місцевої громади і запрошених гостей, що становить добру фреквенцію, якщо взяти до уваги малочисельний стан українців у тому місті.

Бенкет відкрив голова бенкетового комітету д-р Аскольд Мосійчук. Він коротким привітанням гостей і присутніх, передав дальше його ведення Юрієві Мошинському. З черги цей останній попросив о. пароха Павла Смаля відмовити молитву перед започаткуванням святочної вечері. Після представлення майстром церемонії членів почесного стола зачалися привітання і промови. Першим промовляв голова Управи Відділу УККА в Денвері Іван Малькут. Подякувавши усім членам комітету за дружню і об'єднану співпрацю, він вказав на успіхи в нашій конфронтації з жидівською Фундацією і щасливо започатковану, так дуже на часі, співпрацю яка може бути прикладом для інших так наших, як і жидівських громад.

Опісля відпоручник міської управи Леррі Борґер привітав присутніх від посадника міста Билла МекНікольса, а відтак передавав привіти і побажання дальших успіхів у корисній праці.

Присутні найбільше оплескували зворушливу промову Гелен Ґінзбурґ, президента жидівської Фундації Бабин Яр Парк Г. Ґінзбурґ вказала на спільні жертви дійсного Бабиного Яру, їхнє моральне значення для нас усіх та започатковану співпрацю у будові спільного парку як живого і тривалого пам'ятника тих жертв для майбутніх поколінь.

Відтак Юрій Мошинський передав слово директорові міських парків Денверу Джо Чіянчо, який від самого початку поставився дуже прихильно до наших домагань. Він також привітав присутніх, згадавши теж і про тяжкі переговори й закінчив жартівливо що, мовляв не легко, прийшлося італійцеві бути посередником поміж завзятими українцями і жидами. Одначе це посередництво вийшло йому на користь, бо він мав змогу навчитися дещо про українську історію.

Опісля Барбара Завадович гарно при акомпаньяменті бандури відспівала три українські народні пісні, зібравши гучні оплески.

Головну промову виголосив Іван Стебельський, голова Бабин Яр Парк Комітету. Він закінчив її гарячим апелем до присутніх, щоб вони своїми пожертвами уможливили Комітетові успішно закінчити розпочате діло своєю жертвенністю, даючи приклад іншим українським громадам на поселеннях.

Збірку фондів, що її перепровадили: Ю. Мошинський, Є. Василина і Я. Стецюк, увінчалася надзвичайним фінансовим успіхом, засвідчивши велику патріотичну зрілість присутніх членів української громади в Колорадо і повне зрозуміння та піддержку для нашої справи.

Зібрано на залі готівкою і чеками небувалу суму на цьому терені — 4,404 долярів, а письмово задекляровано 3,645 долярів отже разом 8,049 долярів.

Відспіванням українського національного гимну закінчено цей під кожним оглядом вдалий і небуденний бенкет.

Марта Кордуба — керівник братської діяльности УНС

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Л. В.). — На початку вересня цього року Екзекутива УНСоюзу прийняла на постійну працю на посаду керівника братської діяльности при Організаційному Відділі Марту Кордубу, випускника Бостонського університету, де вона на весні цього року здобула ступінь бакалявра на факультеті публічних зв'язків.

Марта Кордуба при праці.

Встановити таку посаду керівника й координатора братської діяльности Головній Канцелярії УНС доручив минулого року на річних нарадах Головний Уряд УНСоюзу для розвитку й поширення громадського життя серед членства. Марта Кордуба найкраще надавалася на це становище і своїм вишколом, і особистими прикметами, і зацікавленням ділянкою праці з людьми, з членством.

Народилася Марта в родині лікаря-ветеринара д-ра Теодозія Кордуби і його дружини Вікторії, з роду Джорджієнко, в Міннеаполісі, Міннесота, в 1958 році. Родина Кордубів тут перебувала не довго, бо після передчасної смерти батька Марти, кілька років пізніше вдова одружилася з Володимиром Клосом, фізіотерапевтом, добрим приятелем покійного доктора, і вся родина приїхала до Сієтл.

Володимир Клос адоптував Марту і займався її вихованням і систематичними лекціями української мови. Якраз йому й матері — румунці, яка зукраїнізувалася й говорить по-українському так, що не можна помітити, що це не її рідна мова, Марта завдячує бездоганне знання рідної мови, яке їй раз-у-раз стає в пригоді: це було і тоді, коли вона стала стипендисткою УНС, і тоді, коли в свої студентські роки була містоголовою Українського Студентського Клюбу в університеті, і тоді, коли два роки навчала української мови дітей у бостонській українській „Рідній школі". В родині Марти є ще сестра Христина і два брати: Юліян і Петро. Вся родина і далі мешкає в Сієтлі. Тут у свій час Марта мала нагоду розпочати свою громадську діяльність, вона зорганізувала й очолювала групу Громадяни в Обороні Людських Прав в Україні, за що була в 1978 році вирізнена нагородою від Об'єднаних Націй, діставши „Нагороду людських прав", якими нагород-

(Закінчення на стор. 4)

ПОКАЗ МОДИ Р. ШЕҐЕДИН

Ірвінґтон, Н.Дж. — В п'ятницю, 14-го листопада ц.р., о год. 8:30 вечора тут в залі Українського Народного Дому при 140 Проспект авеню відбудеться, заходами Української Студентської Громади, показ моди Роксоляни Шеґедин. Вступ — 4, студенти і емерити 3 дол.

ЗУСТРІЧ ЗЕМЛЯКІВ

Ню Йорк, Н.Й. — Друга зустріч земляцтва Комарна й околиць відбудеться тут в суботу, 29-го листопада ц.р., о год. 3-ій по полудні в залі Українського Спортового Клюбу при 122 Друга авеню. Бажаючі взяти участь повинні зголоситися у С. Путикевича, 245 Говп авеню, Пассейк, Н.Дж. 07055.

Клівленд, Кентон і Лорейн вітатимуть гостей з Гарварду

Клівленд, Огайо (ФКУ). — Окружний Комітет Фонду Катедр Українознавства повідомляє, що в половині листопада до Клівленду, Кентону і Лорейну загостять представники Українського Гарварду, з метою інформаційних зустрічей і обміну думок у справі української науки на світовому рівні. Порушена буде тематика 50-річчя голоду в Україні в роках 1932-33 та 1000-ліття хрищення України-Руси.

Програма чотирьох імпрез на протязі двох днів виглядатиме так:

У суботу, 15-го листопада, в залі під церквою св. Йосафата, 5720 Стейт Ровд, Парма, Огайо, о год. 5-ій по полудні — зустріч гарвардських гостей виключно зі студіюючою молоддю.

О год. 7-ій вечором того самого дня в тому самому приміщенні відбудеться відкрита для всіх зустріч представників Українського Гарварду з громадою Великого Клівленду;

В неділю, 16-го листопада, о год. 12-ій полудня, після Служби Божої, в залі церкви св. Миколая у Кентоні відбудеться зустріч представників Гарварду з українською громадою цього міста.

О год. 5.30 того самого дня гарвардські гості завітають до Лорейну, де місцева українська громада влаштовує в їхню честь, в залі української католицької церкви, при 3038 Чарлестон вулиці „Гарвардський підвечірок" з інформаційними доповідями гостей та обміном думок.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P O Box 346 Jersey City, N J 07303

Нова „система" ЮНЕСКО

У вівторок, 28-го жовтня ц.р., у Београді закінчилася 5-ти тижнева конференція ЮНЕСКО, в якій взяли участь представники 154-ох країн у числі 2,000 делегатів.

На цій конференції ЗСА та їхні союзники прийняли до відома створення чогось у роді „нової світової системи масової інформації", не зважаючи на це, що були виразні познаки з боку делегатів третього світу і совєтського бльоку, що вони добачують у цьому рішенні великі можливості обмеження преси та маніпулювання новинами для своїх політичних цілей. Конкретно, це буде певна легалізація державної контролі над такими засобами масової інформації, як: преса, радіо і телевізія. Практично, це накладе „цензуру" на журналістів західнього світу, яким дозволять писати й висилати тільки такі новини з даної країни, що їх подає уряд.

Не зважаючи на протест делегатів із Заходу, делегати третього світу та совєтського бльоку вже почали формулювати новий „кодекс" та укладати новий бюджет для таких програм, як „поліпшення" політичної пропаганди Палестинської Визвольної Організації (ПВО), „відповідальність" журналістів, як теж „ліцензування" журналістів для їхньої власної „охорони" тощо.

Минулого року представники Заходу з великим застереженням погодилися розглянути скарги держав третього світу, в яких вони закидали органам масової інформації на Заході, що вони, якщо інформують про події у третьому світі, то ці новинки є негативного характеру, в них пишеться про різні політичні перевороти, перекупства, катаклізми, а дуже рідко у них повідомляють про позитивний аспект життя мешканців у цих економічно відсталих країнах.

Америка й її союзники хотіли б ужити ЮНЕСКО, як потенціял для допомоги країнам третього світу розбудувати власні засоби масової інформації та обійти це, що ці країни називають „західнім монополем" у світових органах масової інформації.

Деякі представники Заходу твердять, що їхні вагання відносно нової „системи" та наполегливість третього світу і совєтського бльоку властиво не мають значення, бо Захід і так не прийме юрисдикції ЮНЕСКО над організаціями масової інформації.

Наприклад, делегати третього світу і Совєтський Союз наполегливо стараються, щоб одержати потрібні фонди від Світового Банку та Міжнародного Монетарного Фонду. На другий рік на Конференції Міжнародного Телекомунікаційного Союзу вони вимагатимуть контролі міжплянетарних сателітів, а також плянують впровадити „нову світову культурну систему" і т.п.

Річ ясна, що Захід на це не може погодитися, бо це була б ліквідація тисячолітньої цивілізації західнього світу. Досі Захід, згідно з принципами Об'єднаних Націй, старався допомогти піднести економічно країни третього світу. Якщо третій світ буде постійно „впорскувати" політичні „ін'єкції" у чисто технічні організації, то це примусить індустріяльні країни Заходу нехтувати цього роду рішення, або прямо цілковито вийти з міжнародних організацій, таких, як ЮНЕСКО.

На практиці, Захід не може прийняти „нової системи" світового ЮНЕСКО про масову інформацію, бо це вдаряє по самій суті основних вольностей цивілізації Заходу.

Роман Рахманний

ПРО ЩО ГОВОРИТЬ УКРАЇНСЬКИЙ БАБИН ЯР

На мою пропозицію надрукувати англійською мовою текст промови Івана Дзюби з Бабиного Яру, редактор канадського журналу „Коментейтор" відгукнувся прихильно, але застерігався, що українська назва того ґеноцидного місця не буде відома загалові читачів. Все ж таки, ця промова появилася у лютневому випуску „Коментейтора" 1968 року з поясненням обставин і виникнення тієї промови.

Український Комітет Бабиного Яру в Денвері, Колорадо, мусів перемагати цю саму трудність, коли він взявся за майже непосильний задум: включити український аспект до Меморіяльного парку в Денвері та нагадати, що поряд з українськими жидами в Бабиному Яру розстріляно багато українців. Американсько-жидівські організатори того проєкту, вклавши багато років праці та понад 140 тисяч долярів, відмовилися змінити русифіковану назву яру, але погодилися на український напис та включення інформації про українські жертви.

Російське звучання

Для ініціяторів Денверського Меморіяльного парку русифікована назва Бабиного Яру більш відома у світі та, врешті, своїм російським звучанням вона вражає своєрідно зловіснішим акордом, ніж м'яка українська назва. Але для українців це тільки ще один аспект їхньої історії. Географічне обличчя України подзьобане окупантською віспою польонізованих, русифікованих і навіть германізованих назв: Ровно, Нєстєров (колись Жовква), Червоноград (кол. княже місто Белз) Хелм (Холм), Пшемисль (Перемишль), Лємберг - Львоф, Кієф і... врешті „Бабій Яр".

Ще болючіше вражають притаєні болячки в організмі України — місця, на яких затаєно і далі промовчується українські жертви наїзників. Суттєвої різниці між тими наїзниками ніколи не було. Вони відрізняються тільки досконалішими методами знищування українців. Наприклад, гітлерівсько-німецькі наїзники в цьому ділі були тільки послідовниками сталіно-російських наїзників.

Адже на тривалі заклики мешканців Вінниці окупаційна влада дозволила 1943 року відкопати збірні могили близько десяти тисяч українців і українок, розстріляних на наказ з Москви ще напередодні війни. Тисячі інших трупів залишилися там невідкопані — їх приховують під своїми фундаментами „палаци совєтської культури" і танцювальні площадки для комсомольців.

А добромильські, дрогобицькі й самбірські збірні могили українців. А львівські в'язниці Бриґідки та Лонцького і Замарстинівське кладовище — свідки масового вбивства українських патріотів, що його довершили совєтські органи безпеки перед своєю втечею на схід у червні-липні 1941 року. Все це були передвісники того, що ждало український народ під новим окупантом, недавнім союзником Москви.

І незабаром у таких містах України, як Миколаїв над рікою Богом, тіла українських патріотів повисли на бальконах кам'яниць немов шишки на ялинці. Незабаром у м. Рівному, під правлінням садиста Е.Коха (якого Кремль урятував від смертної кари після війни!), німці розстрілюють українців і українок, серед яких полум'яним зразком української гідности видніє постать Харитi Кононенко. Вона не хотіла безвольно іти на смерть і била ґештапівців чоботом по їхніх озвірілих обличчях.

Нестерпний біль

Я не знаю, читачу, які думки й почуття збуджує у вашому серці напис „Бабин Яр — Київ — Україна", як назва місця, якого ні я, ні ви ніколи не бачили. Але мільйонове серце українських людей, які уникнули того яру чи іншого подібного ґеноцидного місця, повинно боліти нестерпним болем. Бо там, разом з тлінними останками українських жидів, лежать розстріляні та промовчані українські патріоти.

Це тлінні останки поетеси Олени Теліги та її чоловіка Михайла, закарпатського діяча І. Рогача, поета Ірлявського, буковинки Одарки Гузар-Чемеринської; Петра Олійника — мого особистого приятеля й журналіста. Їхні імена хоч-не-хоч мусять замінити нам усіх відомих і безіменних українських патріотів, що лягли в тій багатотисячній збірній могилі.

Та не тільки в цій могилі... Їхні тлінні останки розкинені по всій Україні та млинах смерти Великої Німеччини. Тому український напис на плиті меморіяльного парку Бабин Яр повинен викликати в нашій пам'яті обриси обличчя пета-революціонера О. Ольжича-Кандиби, замученого в Оранієнбурзі коло Берліну. ...Івана Климова-Легенди і Галі Столяр, що загинули під ґештапівськими ударами ...д-ра Олександра Бандери замордованого в Авшвіці... Григорія Олійника, розстріляного в Кременчузі над Дніпром... повітового провідника ОУН Миколи Балука, якого після поранення добили в тюрмі при вул. Лонцького у Львові... Сергія Войтовича, Льва Кобанія, Васка Барни та інших українських патріотів з Лемківщини, розстріляних у німецьких концтаборах... Ганни Максимець, Сергія

(Закінгення на стор. 3)

Михайло Ільків

СЬОМИЙ З'ЇЗД ІНЖЕНЕРІВ

Головна Управа Т-ва Українських Інженерів Америки і Головна Управа Українського Технічного Т-ва в Канаді повідомили в жовтні ц. р. членів обох Товариств про сьомий інженерний З'їзд. З'їзд відбудеться від 15-16-го листопада 1980 року в Торонто, Канада. Підготовленням з'їзду займалася Управа Світової Репрезентації Товариств Українських Інженерів, головою якої є інж. Методій Борецький, та секретарем інж. Ярослав Соколик.

Запляновна програма з'їзду включатиме семінари з доповідями на різні професійні теми, що віддзеркалюють досягнення членства обох Товариств у їхніх щоденних заняттях. У науковій сесії першої частини будуть обговорювані такі теми: інж. Р. Крохмалюк: „Археологічні розкопи на терені города Галича", інж. О. Лист: „Аналіза продуктивности канадської автової індустрії", мгр О. Серафим: „Зовнішні впливи на автомобілеву індустрію в 1980 роках", інж. М. Томцьо: „Канадська система комунікації при допомозі сателітів", інж. І. Сось: „Поверхня землі оком сателіта". Модератором цієї сесії буде інж. Б. Сторожук. Друга частина наукової сесії присвячена тематиці з розвитку економіки і техніки в підсовєтській Україні. На цій сесії будуть виголошені такі доповіді: інж. Н. Чорний: „Газові та нафтові ресурси України", інж. Е. Шмаков: „Технічні досліди Інституту ім. Е. Патона в Києві за останні роки", інж. М. Корчинський: „Сучасний технічний стан України", інж. М. Мороз: „Інженери — члени дисидентського руху в Україні". Модератором сесії буде проф. В. Янішевський. З української частини наукової сесії в часі третього З'їзду деякі моменти і окремий привіт переслано в Україну на хвилях етеру, що його передавала з доброї волі радіова станція ББС в Канаді. На час З'їзду, як звичайно, буде влаштована виставка праць членів обох Товариств з ділянок: архітектури, будівельної, будови мостів, електроніки, видань та різних патентів. З'їзд Товариств Українських Інженерів звичайно є атракцією і втішається зацікавленням широкої публіки.

Друга частина З'їзду матиме більше формальний характер, і на ній дискутуватимуть над різними внутрішніми проблемами обох Товариств, однією з таких дискусій буде обговорювання остаточного прийняття назви і деяких статутових формальностей існуючої надбудівлі при обох Товариствах. Існує рішуча конечність таку надбудівлю обох Товариств урухомити, однаково чи це буде називатися: федерація-репрезентація чи скромно секретаріят товариств українських інженерів. Справа створення такого осередку не нова. Над нею дискутовано багатократно при нагодах різних з'їздів чи іншого роду зібраннях, одначе дотепер вона не прибрала практичного значення. Тому ініціятиву обох центральних Товариств надати стимулу такій надбудівлі треба привітати. Висловлені думки під час дискусії над справою створення такого осередку одобрювали потребу його існування, завданням якого в першій мірі було б переведення реєстру всіх українських інженерів у вільному світі. Конечність обміну інформаціями про діяльність наших інженерних сил в країнах їхнього поселення, і координації деяких дій. Тому ініціятива стимулювання льояльности такої надбудівлі є конечна, і напевно матиме одобрення членства обох Товариств. Українські інженери переконані, що організовано можна скорше осягнути намічені завдання. Між іншим діяльність такої установи була б заохотою творення професійних товариств всюди, де їх потрібно, в місцях поселення нашої спільноти у вільному світі. Орґанізовано буде легше плянувати спільні акції для оборони прав України на її самостійність. З того погляду організованість професійного руху у вільному світі, всюди, де є потреба, матиме велике значення в змаганнях за національне визволення України.

Метою дотеперішніх з'їздів було затіснити співпрацю поміж обома професійними Товариствами, та взаємний обмін думок з поступу науки. Спільна праця над поширенням і поглибленням проблематики з поступу в науці на підсовєтській Україні, і спільні акції в обороні прав України. Управи і членство обох Товариств вважали, що в той спосіб сповняють свій обов'язок супроти поневоленої України в її змаганнях за національні, культурні і господарські права. Різноманітна тематика доповідей в часі з'їздів вказує на зацікавлення і активність інженерів, в сучасному промисловому суспільстві, в країнах їхнього поселення. Кожна державна нація влаштовує професійні конференції, на яких взаємним обміном думок вони розв'язують складні справи наукового баґажу даної нації. Отже, з тих мотивів існування надбудівлі при обох центральних Товариствах з поширеною компетенцією діяльности є побажане і конечне.

Цим самим можна сподіватися, що цей сьомий З'їзд буде так само успішний, як всі попередні, в результаті розважних дискусій над заплянованою програмою.

З господарського життя

Всупереч намаганням американського уряду більшість американських банків, а в першу чергу, найбільші банкові установи піднесли відсоткову стопу до 14,5 відсотка у річному відношенні. У своє оправдання банки подали, що в останньому кварталі спад прибутку був поважний і вимагав протизаходів. Згідно з інформаціями, опублікованими „Волл Стріт Джорнал" спад прибутків охопив велику частину американських промислових і торговельних корпорацій. Перед у цьому і третьому кварталі біжучого року вели три головні автомобільні компанії. Корпорація Дженерал Моторс втратила 567 мільйонів долярів, Форд — 595 мільйонів, а Крайслер 490 мільйонів. Втратили також інші важливі ділянки, а між ними на одному з перших місць — американська сталева промисловість. Цим разом підвишка відсоткової стопи не лише відбиває зріст попиту на кредит, але також потребу банків забезпечити збільшений риск у позичках.

Багато колись великих і широковідомих промислових спілок зійшли на друге місце, або були змушені реорганізуватися, бо не з духом часу і не використовували вчасно, тобто — якнайскорше — наукових здобутків в науці та техніці. На одному з перших місць серед таких, колись передових, а тепер відстаючих ділянок американського промислу є сталева промисловість. Колись американська сталева промисловість була першою у світі, як під оглядом висоти продукції. Американська сталева промисловість не лише передала після Другої світової війни свій досвід японській сталевій промисловості, але й допомагала їй фінансово. Тепер японська сталева промисловість перегнала американську як під оглядом якости й цін, так і під оглядом кількости продукції. Цього року американська сталева промисловість випродукує лише 98 мільйонів тонн сталі або й менше, а японська — коло 115 мільйонів тонн. Американські сталеливарні позаключували умови з японськими в справі обміну досвідом і технологією. Юнайтед Стейтс корпорейшен дістане допомогу від Сумімото Метал, Бетлегем Стіл від Кавасакі Стіл, Інленд Стіл від Ніппон Кокен тощо. Після півтора року спаду продуктивности в приватному секторі американської господарки в останньому кварталі цей сектор виказав зріст. Піднесення продуктивности виявилося майже в усіх галузях національної господарки. Менший зріст продуктивности виявило сільське господарство, а промисел осягнув 2,6 відсотка зросту продуктивности у річному відношенні. Зріст продуктивности повинен позитивно відбитися на інфляції, бо він вказує, що за ту саму зарплату, яку працюючий отримував дотепер, він дав вищу продукцію. Одначе такі важливі галузі як автомобільна й сталева промисловість ще далі терплять на спад продуктивности. Зарплата працюючим зростає в них значно швидше, як випуск кінцевих продуктів. Зріст продуктивности вказує на можливості успіху і в цій ділянці і якщо б у всіх галузях доложено зусиль і припильновано піднесення продуктивности, то американський продукт збільшив би свою конкуренційність на американському і світовому ринках, а, крім цього, це сприяло б боротьбі з інфляцією — головним ворогом і небезпекою американського господарського життя.

Надії на радикальне покращання положення у галузі автомобільного промислу у зв'язку з випуском на ринок деяких автомобілів, що більше відповідають сучасним господарським потребам і спроможностям споживача, ще не оправдалися. Це змусило автомобільну юнію включитися в реклямову кампанію продажу американських автомобілів. Даґлес А. Фрейзер, президент юнії автомобільних робітників, заповів, що юнія вже призначила 200,000 долярів на рекляму американських авт, а незабаром призначить більше. Для переведення цієї акції юнія найняла дві великі реклямові фірми. Крім цього, керівництво юнії зміцнюватиме натиск на уряд, щоб він поробив кроки для зменшення імпорту японських авт. Ціла акція буде під гаслом „купуй американські вироби" і не буде наголошувати ні якости, ні цін, бо під тим оглядом американська автопромисловість ще й далі дуже відстає у порівнянні з японськими та европейськими.

Джон Соґілл, головний директор створеної державою Корпорації для синтетичного пального, повідомив, що ведена ним корпорація перейшла вже етап підготови й приступила до широкої допомоги приватним фірмам, які займаються, або займуться виробом синтетичного пального. Корпорація передаватиме приватному промислові не лише найновіші здобутки науки й технології, дані про положення й можливості сирівцевого ринку та ринкові можливості збуту, але також способи й джерела фінансування, зв'язаний з продукцією синтетичного пального риск, вимоги реґуляційного законодавства тощо. Всю цю експертизу Корпорація даватиме безкоштовно, або за зворотом коштів. Корпорація починає працю із 40 до 60 працівниками і з диспозиційною сумою 38,13 мільйонів долярів, а остаточна сума її диспозиції може осягнути 88 більйонів долярів.

Микола Бараболяк

НАЦІОНАЛІЗМ Й ІДЕОЛОГІЇЗМ

(І)

В нашій пресі часто пишеться про ідеології в політичному сенсі. На жаль, ми не все тямимо, в чому сенс концепту „ідеологія". Хоч це важко в газетному розмірі статті зробити, але хочу торкнутися таких питань: що таке „ідеологія", які наукові критерії цього концепту, які ідеї визнаються політичними ідеологіями та чи є сенс говорити про „ідеологію націоналізму", коли оперуємо політичними категоріями?

Що таке ідеологія?

Оригінальне значення цього концерту — це „наука про ідеї". В тому сенсі можна отже говорити про „ідеологію" будь-якої ідеї. Можна отже висловлюватись про ідеологію Пласту, СУМ-а, католицизму, ісляму, ба навіть куховарства, бо й куховарству присвічує ідея — приготовити здорову, поживну і смачну страву.

Термін „ідеологія" ужив уперше французький мислитель comte Antoine Destutte de Tracy, який жив на переломі XYIII і XIX століть. Віт того часу цей концепт стає популярним. Політичні рухи набирають поваги, коли до них пришити концепт „ідеологія". Так писалось про „ідеологію" хрестоносних походів, усяких місіяністичних рухів, які пропаґують віру у близький кінець світу; в Америці писалось про ідеологію меккартизму, джанбірчизму, всуміш із такими „ізмами" як комунізм, соціялізм, нацизм.

З розвитком політичних наук, головно після Другої світової війни, прийшло до зміни у підході до концепту „ідеологія". В науці придано йому окреслене, вужче наукове значення. Тому, коли ведемо дискусію на цю тему в рамах політики, то годилось би вживати цей термін у такому сенсі, який він має нині в політичних науках. Інакше виникає підозріння, що ми мало ознайомлені з наукою політики, а це ж наука.

Політичні ідеології

Нині вважається політичними ідеологіями тільки такі політичні ідеї, які усистематизовані у взаємно пов'язані і зорганізовані групи філософічної і політичної думки. Ідеологія включає взаємно доповнюючий себе конґломерат доктрин, вірувань і символів. Ідеологія — це артикульований збір ідей, мотивів і завдань, що допомагають членам групи, які визнають конкретну ідеологію, інтерпретувати громадсько-політичне минуле, вияснювати сучасне і ставити прогнози на майбутнє. Ідеологія з'ясовує завдання, в які прихильники ідеології вірять, що їх можна досягнути. Ці завдання у конфронтації з дійсністю можуть виявитися недосяжними, а то й маніяцтвом, але вони мусять мати потенціял, який мобілізує уяву мільйонів, як це мається діло з комунізмом, а колись — із нацизмом.

Політична ідеологія — це передусім система вірувань, які пояснюють чи виправдують існуючий політичний порядок, або такий, за який визнавці ідеології змагаються. Проте ідеологія — це не саме вірування. В ідеологію все включена стратегія, як досягти той новий політичний лад або як його утримати. Ідеологія — це, отже, конґльомерат настанов, як практичними заходами довести до зміни чи реформи існуючої політичної системи. Вже в тому місці наввипередки завважу: ні Ленін, ні Гітлер не мали на меті добути незалежність Росії чи Німеччині. Вони мали на меті змінити політичну систему Росії чи Німеччини відповідно до їхніх ідеологій. Ідеологія — це отже вірування й акція. Націоналізм — це теж вірування й акція. Але в націоналізмі та віра й акція спрямовані на організацію нової політичної одиниці. Націоналізм — це визвольний рух нації, яка в неволі. В такому визвольному русі ідеологія ні при чому. За визволення нації треба боротись усім ідеологічним напрямкам разом, які, щойно звівши хату під дах, зможуть змагатися між собою, як її внутрішньо найкраще улаштувати: чи на принципах демократії чи автократії, вільної економіки чи керованої і т.п.

Коли ми при дефінійованні, що таке політична ідеологія, то не від речі буде теж розмежувати її від політичної філософії й теорії. Політична філософія займається питаннями теоретично, яким повинен бути найкращий політичний устрій, а не за який ідеологія конкретно змагається. Політична теорія знову ж емпірично аналізує й описує політичні інституції. Ідеологія звичайно спирається на вчення філософів, як комунізм на вчення Маркса, а нацизм — на Ніцше, капіталізм — Шумпетера, але основна риса ідеології в тому, що вона спрямована не на мудрування, а зразу на зміну існуючого, а пізніше звичайно — оборону існуючого політичного порядку.

Характерні прикмети ідеології

Як родяться і виростають ідеології? Вони — дитина кризи в існуючих політичних системах. (Не кризи, яка наростає в системі, де одна національна група гнобить другу поневолену групу!). Ідеології находять ґрунт для розвитку, коли широкі прошарки населення дійдуть до висновку, що їх використовується або занедбується в умовах існуючого політичного режиму. Ідеологізми не пов'язані з бажаннями однієї національної групи, а розливаються широко по світі, нехтуючи існуючими кордонами (як комунізм, соціялізм, капіталізм). Вони виявляють систематично заранжований напрям політичної думки, думки універсальної, самовистачальної, не розрахованої тільки на те, щоб захопити уяву людей якоїсь однієї расової чи національної групи. Прихильники ідеології вірять у ексклюзивність, неперевершимість їхньої ідеї, і в них є жадоба поширити її на весь світ. Прихильники ідеології рідко коли виступають як не всезнайки, вони мілітантні, вперті у своєму віруванні, їх нелегко переконати, що вони помиляються. Ні капіталісти, ні комуністи не поступляться від своїх основних вірувань, бо здають собі справу з того, що це грозить самогубством. Капіталізм прийме соціялістичні реформи тільки до певного степеня. Так же комунізм — сприйме принципи вільного ринку до певних меж і дальше не піде, бо пропав би.

Функції ідеологій

Найважливіше те, що ідеологія — це система вірувань, і як така дає людині когнітивну формулу, як сприймати, розуміти й інтерпретувати життєві явища і світ. Як індивід — людина залякана. Вона наставлена сприймати світ у концептах біле — чорне. Для пересічної людини ідеологія — це маяк. Вона дає їй змогу вірити у щось, що поза межами її власного когнітивного потенціялу, спрощує для неї життєві проблеми, дає їй рецепт, як поводитись у критичних ситуаціях. Ідеологія — як релігія. Вона постачає людину критеріями для оцінки життєвих явищ, виправдує вживання, чи радше надужиття, насилля над другими, щоб уникнути опору і контроверсії, виправдує заходи, якими ті, що при владі, обертають насилля у ефективний і тривалий авторитет, і то ще і в леґітимний. Ідеологія — важливе знаряддя в процесі інтеграції молодого покоління. Словом, вона наче окуляри, через які людина бачить усе чіткіше. Вона допомагає людині „належати", що є таке істотне в громадському спілкуванні.

Можна б ще багато писати про характерні прикмети ідеологій, нині панівних у світі. Зокрема про характерні риси двох тоталітарних ідеологій — комунізму (чи радше совєтизму) і нацизму (фашизму). Та про ці дві ідеології було вже написано аж надто багато. Можна б квестіонувати ідеологічний характер капіталізму, який упоряд із демократичним соціялізмом зараховується до двох демократичних ідеологій. Капіталізм — це радше економічний ніж політичний порядок. Капіталізм — це система, яка характеризується корпоративною власністю капіталу, інвестиціями детермінованими радше приватними децизіями, ніж контролею державних органів, а найважливіше — це система, де про ціни, продукцію і розподіл дібр рішає здебільшого вільний ринок. Довкола економічного вчення капіталізму розрослась одначе політична доктрина, і таким чином капіталізм набрав прикмет не тільки економічної системи, але й політичної ідеології, де ті, які вірять у цю систему, вважають, що находять найкращу запоруку громадських і політичних вольностей. Капіталізм часто ідентифікується з демократією.

Державній владі капіталістична ідеологія залишає ролю чинника, який має вдержати правопорядок та давати запоруку, що контракт є освяченою установою довір'я. Капіталізм поручає обмеження центральної влади (за що так побиваються американські республіканці!), толерує нерівність маєткового стану та найсильніше боронить принцип вільного ринку.

(Продовження буде)

ПРИЄДНАЙТЕСЬ ДО ОСІННЬОЇ КАМПАНІЇ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

Про що говорить...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Шерстюка і В. Прончена, вбитих у Кривому Розі... Романа Бардахівського, Л. Любака та І. Ваньковича — членів ОУН, розстріляних у Джанкої, на тому Криму, що його деякі еміґрантські політикани пробують знову „віддати татарам на пашу".

Про всіх і до всіх

На невидимому списку жертв геноциду знаходяться усі ті, яких розстріляли наїзники „за співпрацю з УПА", „за приналежність до ОУН", „за підтримку руху Бандери", „за переховування жидів" чи за „масове вихрещування жидів з метою урятувати їх від вивезення у концтабори", як це робив м. ін. о. Ковч. На тому списку в нашій пам'яті знайдуться українці й українки, розстріляні на площах міст Станиславова, Дрогобича, Самбора й Коломиї та, зокрема, українські мешканці села Малин на Волині... Німецька поліція спалила їх живцем у церкві та школі, хоч вони нічим не провинилися.

Чеські автори, у своїх працях, присвоїли цю трагедію с. Малин, як цілковито чеську трагедію — ще одне чеське Лідіце. Тим часом уся Україна, то одні велике Лідіце, то один велетенський Бабин Яр, створений гітлерівсько-німецьким і большевицько-російськими наїзниками — від Вінниці та Львова почерез Київ, Караганду аж по Магадан на Далекому Сході.

Ось що говорить український Бабин Яр, нагадуючи нам усім наш святий обов'язок довести до відома широкого світу нескінченний промовчуваний геноцид, здійснюваний окупантами України.

А що ми з вами, читачу, додали до виконання того обов'язку вільних українців супроти пролитої невинної української крови?

Помер професор Лев Окіншевич

Ню Йорк, Н. Й. (Я. П.). — Найвизначніший історик українського державного права, науковий співробітник Всеукраїнської Академії Наук у Києві двадцятих років і секретар її заслуженої Комісії для вивчення історії українського права, св. п. професор Лев Окіншевич помер у п'ятницю, 7-го листопада цього року, в своєму домі в Гиллкрест Гайтс Мерилєнд, після довголітньої паркінсонової недуги на 82-му році життя.

Покійний був учнем академіка Миколи Василенка, голови названої Комісії й катедри історії українського права на ВУАН, а згодом — короткий час професором Ніженського Інституту Народньої Освіти. В часі війни виемігрував на Захід, після короткого побуту в Галичині, виїхав до Праги, а згодом Мюнхену, де став професором і впродовж довшого часу деканом Правничого Факультету Українського Вільного Університету. В п'ятдесятих роках став співробітником Конгресової бібліотеки у Вашінгтоні.

Проф. Окіншевич залишив низку блискучих джерельних праць з історії українського права, передусім — права державного, в українській, англійській і білоруській мовах. Найвизначніші з його творів, які тривало залишаться поміж клясиками української історичної науки: двотомник „Центральні установи України-Гетьманщини XVII-XVIII століть"; „Рада Старшинська на Гетьманщині"; „Генеральна Старшина на Лівобережній Україні XVII-XVIII вв", „Значне військове товариство в Україні-Гетьманщині XVII-XVIII ст.", „Наука історії українського права. Право держав не" та багато інших.

Минулого року Правнича Комісія Наукового Товариства ім. Шевченка у ЗСА із Товариством Українських Правників відзначили 80-ліття Покійного святочною конференцією у Ню Йорку та появу його останньої книжки, що її видав УВУ в англійській мові п. н. „Юкрейнієн Соcаєті енд Гавернмент 1648-1781".

Проф. Окіншевич був дійсним членом Українського Історичного Товариства у Празі, НТШ і Української Вільної Академії в Америці.

Тіло Покійного спочивало в похоронному заведенні Ора Вустер в Клементон, Ню Джерзі. Похорони відбулися у вівторок, 11-го листопада, в Церкві св. Андрея, на цвинтарі якої в Бавнд Бруку Покійний був похований.

ПРІЗВИЩЕ АВТОРА

У статті „Чи нова холодна війна", „Свобода", ч. 236, 7-го листопада ц.р., пропущено прізвище автора — Панаса Феденка. — Ред.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР У. ЛЮБОВИЧ

Філядельфія, Па. — Філядельфійська Округа Союзу Українок Америки влаштовує в неділю, 16-го листопада ц.р., о год. 3:30 по полудні у залі „Тризуба" авторський вечір письменниці і журналістки Уляни Любович, тепер відповідального редактора журналу „Наше Життя". Крім авторки участь беруть: проф. д-р Богдан Романенчук, співачка Юлія Шашаровська, піяністка Лідія Бульба, член мистецької студії Роксоляна Чорпіта. Після програми — зустріч з авторкою при чаю і солодкім; програмою вестиме Людмила Чайківська; вступ 3 доляри від особи.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗАТРИВОЖНИЙ

повідомленням, що ізраїльський парлямент розглядає можливість прилучення Голянської височини до ізраїльської території, що може викликати новий спротив і нові ускладнення між Ізраїлем і його арабськими сусідами. Прем'єр-міністер ізраїльського уряду Менахем Беґін заявив, що його уряд не зможе впливати на парлямент, щоб він змінив свою думку, бо це сильно вдарило б по престижу уряду.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ПО СМЕРТІ Високоповажаної Дорогої Пані

бл. п.

МАРІЇ ГІРНЯК

вдові по отаманові УСС Никифорові Гірнякові

була відправлена

у п'ятницю, 7-го листопада 1980 року в церкві св. Юра в Ню Йорку

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

В пам'ять Покійної, Яка завжди була близька нам своїм благородним серцем, складаємо на собор Св. Софії в Римі 50.00 долярів.

РОМА й ІЛАРІОН ЧОЛҐАНИ

У ДВАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

СТЕПАНА ЯРЕМИ НАВРОЦЬКОГО

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в суботу, 15 листопада 1980 р., о год. 8 ранку в церкві св. о. Миколая у Торонті, Канада при вул. Квін — Белвудс.

Покійний був учасником Визвольних Змагань у рядах Українських Січових Стрільців і Української Галицької Армії. На рідних землях провадив активне громадсько-суспільне життя в Перемишлі і доокописних повітах, як адвокат і посол варшавського сойму.

На еміґрації помер у Вінніпезі 1960 р.

Замість квітів на могилу Покійного бл. п. Степана Навроцького, Родина складає 200.00 дол. на Патріярший Фонд.

Дружина — МАРІЯ НАВРОЦЬКА-МОЛОДЕЦЬКА

Донька — ХРИСТИНА КУДРИК з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ і доньками ЛАРОЮ і ТАМАРОЮ

Син — РОМАН з дружиною МАРТОЮ і донькою АННОЮ

ГОЛОВНА УПРАВА ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

ділиться болючою вісткою з Членством, що 5-го листопада 1980 року, несподівано, упокоївся в Бозі,

бл. п. інж.

ВОЛОДИМИР БОГАЧЕВСЬКИЙ

член основник ТУІА, перший його голова, і довголітній активний член.

Опечаленій Дружині Покійного, Синам, Доньці і Родині, щирі вислови співчуття складає —

Головна Управа ТУІА

Ділимося сумною вісткою, що 8-го листопада 1980 року, відійшла у Вічність, наша Найдорожча і Незабутня МАМА, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

ГАЛИНА СИТНИК

з дому ТЕРЕЩУК

нар. 1-го квітня 1910 р. в Доброводах, Зах. Україна, донька о. Василія і Марії Терещук.

ПАНАХИДИ в понеділок і вівторок, 10 і 11-го листопада 1980 року, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Ковальчика в Джерзі Сіті, Н. Дж.

ПОХОРОН в середу, 12-го листопада 1980 року, о год. 9:30 рано з церкви свв. апп. Петра і Павла в Джерзі Сіті, Н. Дж., на цвинтар Св. Гертруди в Кольонії, Н. Дж.

Горем прибиті:

син — ЯРОСЛАВ

сестри:

ДАРІЯ з чоловіком АНТОНОМ ЯРЕМЕНКОМ

НАТАЛІЯ БУТРИНСЬКА в Україні

братова — МОНІКА з дітьми ЮРІЄМ і ІРЕНОЮ

братаниці:

ЛІДА з чоловіком БОГДАНОМ ПИСАКОМ і дітьми

ІРЕНА з чоловіком ЯРОСЛАВОМ ЯВОРСЬКИМ і дітьми

Ближча і дальша Родина в ЗСА й Україні

Ділимося сумною вісткою, що дня 6-го листопада 1980 року, відійшов від нас назавжди, наш Улюблений МУЖ, ТАТО і ДІДО

бл. п.

МИХАЙЛО ГАВРИЛЮК

інженер-лісник, на 83-му році життя.

ПАНАХИДИ були відправлені в суботу, 8-го листопада 1980 року о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Bray, Apopka, Fla., а в неділю, 9-го листопада 1980 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Hines-Rinaldi, Silver Spring, Md.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ там же, в понеділок, 10-го листопада 1980 р., о год. 9-ій ранку, а відтак ПОХОРОН на кладовищі Mt. Olivet.

Дружина — МАРІЯ

Син — д-р ОРЕСТ з дружиною АННОЮ

Внуки — АНДРІЯННА, МАРКІЯН і БОРИС

Ближча і дальша Родина в Україні і на еміґрації

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ

ділиться болючою вісткою, що 5-го листопада 1980 року, відійшов у Вічність,

бл. п. інж.

ВОЛОДИМИР БОГАЧЕВСЬКИЙ

член основник ТУІА, перший його голова і довголітній член Метрополітального Відділу.

ВШ. Дружині Покійного та цілій Родині складає щирі вислови співчуття —

Управа ТУІА, Відділ Ню Йорк

У смутку повідомляємо Членів хору „Думка" і всю Українську Громаду, що в середу, 5-го листопада 1980 року, помер

бл. п. інж.

ВОЛОДИМИР БОГАЧЕВСЬКИЙ

основоположник хору „Думка", перший голова хору, почесний голова, тенор-соліст та довголітній активний член.

Опечаленій Родині Покійного складаємо найщиріші співчуття.

Управа і Члени хору „Думка"

Відбулося...

(Продовження зі стор. 1)

вати нові кадри інтелігенції до поширювання освіти.

Найменування М. Грушевського професором історії Львівського університету і його монументальний вклад у систему історії України мало переломове значення у дальшому розвитку історіознавчого. предмету. Професор П Магочій заявив, що він також є послідовником концепції Грушевського.

В наслідок Першої світової війни нові окупанти зліквідували українські катедри Львівського і Чернівецького університетів. Український Таємний Університет у Львові, після двох років проіснування, був також зліквідований. Підсовєтську дійсність добре насвітлено. Насильство Москви над українською наукою пластично змальовано. Д-р П. Магочій довше зупинився над історією постання Українського Вільного Університету та вказав на великі заслуги цієї єдиної української високої школи поза межами України.

Заснування українських катедр у Гарвардському і Торонтонському університетах було зумовлене дійсністю положення українського народу в Україні і діяспорі. Українська історична наука набуває права й визнання найвідомішими університетами нашого світу. Поставивши в генетичну перспективу постання української вільної науки та вказавши на настирливе переслідування і здійснювання ідеї розвитку цієї науки, можемо споглядати на її майбутність з повним оптимізмом.

Коли Яків Головацький 1848 року обороняв у Львівському університеті окремішність української мови і літератури, а Михайло Грушевський висунув органічну структурну єдність епох історичного процесу України, то сьогодні у серйозних наукових колах - квестіюнувати окремішність історії України належить уже до гуморески. Українська історична наука розвивається, хоч її викладають у університецьких катедрах іншими мовами.

Слід також ствердити, що одним із завдань катедр українознавчих студій — ділитися досягненнями української культури з іншими народами, і це можна осягнути з допомогою англійської мови.

Заснувавши катедри в американському і канадському університетах, українська спільнота запевнила вивчення тяглости історичної пам'яті України, незалежно від того, що діється в Україні.

Величавим бенкетом в залі університетського двору продовжувано святкування відкриття катедри. Керівник вечора і невтомний голова Фундації Ігор Бардин започаткував бенкетову частину згідно з протокольним порядком. Покликаний до слова президент університету Дж. Гем висловив радість, що катедра українських студій стала частиною найбільшого канадського університету та що студіююча молодь матиме змогу поширити свою свідомість пізнанням української культури на тлі інших великих культур. Інтервенція проф. О. Пріцака д-ра П. Кондри, І. Сташука були рівно ж гратуляційного характеру.

Головним промовцем вечора був колишній міністер для справ багатокультурности, золотоустий Норман Кафік. З почуттям особистої скромности і водночас з почуттям громадської гордости Н. Кафік висловив велику радість, що має честь і приємність бути присутнім на такій пропам'ятній події. Сьогодні, — сказав він, — не відзначуємо вкладу конкретної тієї чи іншої людини, але відзначуємо творчий дух української людини, його культуру, мову і його традицію.

Цю свідомість виявлено у сфері пізнання людськости в людині, — в потребі збереження своєрідної культури і вивчення своєї історії. Це — завдяки таким зумовленостям, що постання катедри стало можливим. Міністер висловив признання проф. Магочі за глибоку лекцію, яка ясно схопила й з'ясувала проблематику предмету і мету катедри, водночас гратулюючи йому, що піднявся за таку важливу позицію у системі катедри. Промова д-ра Н. Кафіка вказала на соціопсихічний клімат канадської етнокультуральної мозаїки, яка це маніфестує себе у міжлюдських стосунках толеранції і упереджень. Його виклик був скерований до переможної меншости Канади.

З нагоди відкриття катедри одержано благословення і привіт від найвищих достойників Українських Церков, прем'єра Канади і провінції Онтаріо та багатьох репрезентантів українського і неукраїнського наукового і політичного світу. Благословення від Патріярха Йосифа прочитав Владика Ісидор. Серед визначних особистостей на залі були мгр. В. Дідович з УВУ, д-р Я. Падох — НТШ у ЗСА, д-р рабін В. Г. Плявт, д-р В. Мацьків —НТШ, д-р Б. Стебельський, голова НТШ в Канаді, д-р П. Глібович — КУК, суддя Р. Дніпро, д-р О. Рудзік — КУК, І. Яремко, консули балтицьких народів, д-р В. Александер, віцепрезидент університету. Заснування катедр у Гарвардському і Торонтонському університетах — це монументальне досягнення в царині української культури в діяспорі. Ці акти водночас найдуть своєрідне відлуння в Україні. Обидва осередки української науки у згаданих університетах потребують ще поважних фондів від українського громадянства, щоб належно здійснити поставлені катедрою завдання. Невід'ємною метою культурної частини буття людини — творити або допомогти творати культуру в межах національних і універсальних вимірностях під знаком вічности. Заснування катедр і розбудова катедр — це розвивання української культури; це взаємопізнання і взаємодія культур.

Під час бенкету, у мистецькій частині інавгурації, теж виступив із віртуозною грою на бандурі відомий бандурист Петро Косик.

Автор цих рядків недавно склав понад 1,000 долярів на Торонтонську Катедру Українських Студій та сподівається, що відповідно до спроможности, українські громадяни чисельно приєднаються до завершення фінансових основ Гарвардських і Торонтонських катедр.

Польські лідери...

(Продовження зі стор. 1)

В неділю, 9-го листопада ц.р., варшавський комуністичний уряд і незалежна профспілка „Солідарносьць" зробили останні зусилля у переговорах, щоб не допустити до конфронтації робітництва з урядом і обминути страйк, який грозить цілковитим знищенням основ польської економії. Але переговори були неуспішними і „жадного порозуміння не досягнуто". — заявив речник профспілки Богдан Ліс, який брав участь у переговорах з урядовою делегацією.

У понеділок, 10-го листопада справу затвердження статуту і правильників вільної профспілки мав розглядати Найвищий Суд у Варшаві, і від його рішення залежатиме чи заповіджений на середу, 12-го листопада страйк, спочатку в Ґданську і Варшаві, а потім також в інших місцевостях, відбудеться чи ні.

Вміжчасі польські і совєтські військові частини розпочали великі маневри на широку скалю з випробуванням наступальної зброї, включно з ракетами і це вказує, що Москва і комуністичний уряд у Варшаві готовляться до евентуальної військової інтервенції, якщо б ініціятива вихопилася з рук Компартії і робітничі страйки загрожували існуванню комуністичної системи в Польщі. Напруження в Польщі, — як інформують західні кореспонденти, — значно зросло в останніх днях. Офіційна преса виступила з обвинуваченням, що деякі групи пробують зіпхати Польщу на шлях контрреволюції і „затіяли гру з непередбаченими наслідками для Польщі". Польська телевізія більше, як будь-коли показувала совєтсько-польські військові маневри, у яких бере участь 30,000 совєтських вояків стаціонованих в Польщі.

У понеділок, 10-го листопада, агентства повідомили, що між вільною профспілкою і урядом досягнуто компроміс і тому є всі вигляди, що Найвищий Суд затвердить профспілку „Солідарносьць" з тим, що провідники профспілки погодились змодефікувати свій статут і не з первісними вимогами визнати провідну ролю Комуністичної партії в житті суспільства, але признати її заслуги в „боротьбі за права робітництва".

Українці в Маямі

Замкнувши двері своєї хати, я радісно поспішаю на летовище. Літак, ніби відчувши мою нетерплячість, — адже ось-ось побачуся зі своєю донечкою Звениславою і її родиною, — здається, збільшує швидкість. Пару годин, і я в Маямі. Лишень вийшла з літака, як почула: "Мама вже йде!"— це дочка із внучатами, усміхненими, радісними, вже чекали мене. Їдемо до їхньої хати, а там — розмовам не було кінця...

Наступного дня дочка запропонувала мені поїхати з нею на пробу українських танців до Українського клюбу, де належать її 13-річний синок Джіммі-Івась і 5-річна донечка Віруся. Я радо погодилися, бо хотіла зустрінутися із українською маямською громадою.

Ввійшовши до залі Українського клюбу, я побачила багато дітей різного віку та їхніх батьків. Знайомлюся із керівниками танцювальної групи — Катрею Годівською і Тарасом Максимовичем, які віддано і безкорисно працюють у місцевій українській громаді. Т.Максимович кожної п'ятниці приїжджає сюди з усією своєю родиною. Він і його старша дочка Ганя вчать тут українських танців. Дружина Тараса також активна у клюбі. Вона провадить працю у кухні.

Тут існує суботня школа українознавства, в якій вчить Люся Веньґльовська.

Назагал українці Маямі працюють щиро та дружньо. Святкують всі національні свята, а також раз у році роблять стипендійну забаву, дохід з якої призначений для того, щоб післати дітей з танцювальної групи на Союзівку на курси танців.

Моїм бажанням, як секретарки 347-го Відділу УНСоюзу в Милвіллі, Н.Дж., — було б вписати всіх дітей із танцювальної групи Українського клюбу в Маямі в члени УНСоюзу. Секретар Коцур радо погодився це зробити.

Над цим пляном працюємо тепер у нашій танцювальній групі "Чайка" у Милвіллі з окружним організатором Степаном Гавришем.

Дарія Цапар

Марта Кордуба...

(Закінчення зі стор. 1)

жено найактивніших кількох представників різнонаціональних представників міста. В Сієтлі вона проявляла себе активною також в українських танцювальних і співочих гуртках, як їхня керівничка. Гуртки виступали на різних імпрезах в цьому місті й по стейті взагалі, де є хоч дуже мале, зате активне українське поселення.

Перебуваючи на Союзівці влітку, Марта познайомилася з українським сходом Америки й вирішила переселитися туди, де дійсно пульсує українське життя. Через це і свою університетську науку вже закінчувала в Бостоні, розпочавши її ще в Сієтлі.

Крім зацікавлення громадськими справами й працею з людьми, Марта також любить малювати, співати й виступати на сцені, що вона з успіхом і робила в літніх місяцях на Союзівці, одночасно працюючи там в канцелярії. Цей досвід і загальні широкі зацікавлення українською культурою й українським громадським життям допомагає їй значно в її теперішній праці, яку любить і яку з успіхом веде тепер для користи Батька-Союзу й української громади.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА
15 ЛИСТОПАДА, 1980 Р.

Ню Йорк, Н. Й. Місячні збори Т-ва „Дністер" — 361 Відділу УНС відбудуться о год. 2:30 по полудні в УНДомі при 142 Друга Аве., кімната ч. 25. Просимо всіх членів прибути, вирівняти вкладки та вибрати дивідендові чеки.

УПРАВА